

دانستنی‌ها

به کوشش: هادی دلبری

دانشجوی داروسازی تهران

نوزادی پس از ۹ سال بارداری به دنیا

آمد

یک زن آمریکایی از طریق عمل سزارین نوزاد پسری را به دنیا آورد که سلولهای لقا شده آن در سال ۱۹۸۹ بارور شده بود. سلولهای لقا شده این نوزاد در سال ۱۹۸۹ و طی یک تلقیح مصنوعی بارور و سپس منجمد شد. این طولانی‌ترین زمان انجام جنین پس از کاشت در رحم است. پژشکان آمریکایی در این باره گفتند «ما سلولهای لقا شده را از حالت انجام خارج کردیم و آن را در محل پرورش اطفال زودرس قرار دادیم و روز بعد تخم‌های بارور شده به جنین تبدیل شدند. پس از تقسیم، ۲ تخم سالم و زنده به دست آمد که از آنها در این تلقیح استفاده کردیم.» نوزاد به دست آمده از طریق این لقا مصنوعی، ۴ کیلوگرم وزن و ۵۲ سانتی‌متر قد دارد و حال عمومی وی رضایت بخش است.

مقدمه

مطالبی را که از این شماره تحت عنوان «دانستنی‌ها عرضه می‌کنیم، اخبار متنوع علمی-اجتماعی است که از شبکه کامپیوتروی اطلاع‌رسانی «خانه کتاب ایران» وابسته به وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی انتخاب شده‌اند. این شبکه رایانه‌ای، اطلاعات و اخبار خود را عمدتاً از مجلات معتبر جهانی انتخاب و پس از ترجمه در اختیار مطبوعات و طالبین متفرقه قرار می‌دهد.

لازم به یادآوری است که چون این اطلاعات در اختیار خبرگزاری جمهوری اسلامی نیز قرار می‌گیرد، این امکان وجود دارد که بعضی از مطبوعات دیده شوند، ولی رازی مطالب خود را به طور مستقیم از شبکه رایانه‌ای فوق انتخاب و در اختیار خوانندگان و مخاطبین خود قرار می‌دهد. امیدواریم که در این رابطه قدمی کوچک در راه بالا بردن اطلاعات همکاران عزیز برداریم. «سردبیر»

۹۰ درصد از مرگهای ناشی از زایمان، قابل پیشگیری است

دکتر محمد فرهادی، وزیر بهداشت، درمان و آموزش پزشکی، در مراسم روز جهانی بهداشت گفت: «عفونت، خونریزی شدید، مشکل زایمان و سقط عال اصلی مرگ مادران است که بیش از ۹۰ درصد از این مرگها قابل پیشگیری است.» وی افزود: «در منطقه مدیترانه شرقی که ایران جزء آن است شاخص مرگ و میر مادران در اثر عوارض ناشی از بارداری ۳۷۰ مرگ در یک صد هزار تولد زنده را شامل می‌شود.» وی ادامه داد: در ایران، با بهره‌گیری از شبکه خدمات درمانی و بهداشتی، مرگ و میر مادران از ۱۴۰ مورد در یک صد هزار تولد زنده در قبل از انقلاب به $\frac{3}{4}$ مورد در یک صد هزار تولد زنده در سال گذشته رسیده است.» معاون وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، یکی دیگر از سخنرانان مراسم روز جهانی بهداشت بود که به تشریح نقش رسانه‌ها در ارتقای سلامت مادران و نوزادان پرداخت. وی گفت: «مسئله ارتقای سطح بهداشت در جوامع انسانی را باید به متغیرهای شخصی همچون شرایط اقتصادی مردم و افزایش رفاه عمومی منحصر کرد.»

ایشان افزود: «اگرچه این ارتباط معنادار است، اما از آنجاکه مسئله بهداشت در یک جامعه فی‌نفسه دارای ابعاد فرهنگی و اجتماعی است، سطح آن ریشه در آداب و سفن ملی و مذهبی هر جامعه دارد.» وی گفت: «امروزه در ایران ۱۶ نشریه ویژه خانوادگی، ۱۴ نشریه ویژه کودکان و ۲۸ نشریه علمی- بهداشتی منتشر می‌شود و جملاً ۵۸ نشریه با تیراز متوسط روزانه ۱۵ هزار نسخه به نوعی

مستقیماً به سلامت و بهداشت مادر و کودک می‌پردازند.»

امکان تعیین جنسیت نوزاد قبل از تشکیل نطفه

یک پژوهشگر فرانسوی به نام «پاتریک شون» روشی ابداع کرده است که به وسیله آن که می‌توان تا ۹۸ درصد در تعیین جنسیت نوزاد موفق شد. به نوشته شماره اخیر روزنامه صباح به کمک این روش که ابداع کننده آن «پاتریک شون» است، قبل از تشکیل نطفه در رحم مادر می‌توان جنسیت نوزاد را تعیین کرد. روش تعیین جنسیت نوزاد قبل از تشکیل نطفه، کاملاً طبیعی است و برخلاف سایر روشها هیچ ضرری برای مادران ندارد. این روش تنها با پاسخ صحیح به چند سوال ساده مانند تاریخ وضع حمل، گروه خون و آخرين تاریخ عادت ماهانه و با تعیین تقویم ویژه برای هر فرد، صورت می‌گیرد. روش جدید در نقاط مختلف فرانسه بر روی ۱۵۵ زوج مورد آزمایش قرار گرفته و از این میان ۱۵۲ زوج در تعیین جنس نوزاد خود، موفق بوده‌اند. استفاده از این روش، از یک سال پیش در انگلستان رایج شده و هم اکنون در کشورهای هنگکنگ، لهستان، تایوان و سوئیس نیز به کار گرفته شده است.

قاموکسی芬، دارویی جدید برای پیشگیری از سرطان سینه

بر اساس آخرین تحقیقات پژوهشکان آمریکایی، زنانی که احتمال ابتلای آنها به سرطان سینه به دلیل بالارفتن سن، تاریخچه سرطان در خانواده و یا عوامل

در آوردن رحم خود خطر مصرف تاموکسی芬 را کاهش دهد. مقامات انسیتو ملی مبارزه با سرطان آمریکا تأکید می‌کنند که تصمیم گرفتن درباره مصرف این دارو، تصمیمی شخصی است که فرد باید با ارزیابی جنبه‌های مثبت و منفی اش، آن را اتخاذ کند.

شیر مادر از نوزادان در مقابل انواع بیماریها محافظت می‌کند

کودکان تا شش ماهگی فقط باید با شیر مادر تغذیه شوند. «دکتر علیرضا مرندی»، رئیس هیأت مدیره انجمن ترویج تغذیه با شیر مادر، ضمن بیان این مطلب در همایش «تغذیه شیرخواران تادو سالگی» افزود: «اثرهای ضد میکروبی شیر مادر، فرزند را در مقابل انواع بیماریها محافظت می‌کند». وی گفت: «در کشورهای در حال رشد، علت ۵۵ درصد مرگ و میر کودکان سوء تغذیه است و در حال حاضر این عارضه ۱۶ درصد از کودکان کشور را تهدید می‌کند و فقط درصدی از کودکان هستند که هیچ نشانه‌ای از سوء تغذیه ندارند». رئیس انجمن ترویج تغذیه با شیر مادر خاطر نشان کرد: «استفاده از شیر مادر، از خونریزی مادران پس از تولد کودک، جلوگیری می‌کند». «دکتر غلامعلی خاتمی» یکی از سخنرانان این همایش گفت: «تغذیه کودکان از شیر مادر، امکان ابتلاء مادران به سرطان پستان و تخمداں را کاهش می‌دهد». وی افزود: «شیر مادر همچنین کاهش بیماریهای مربوط به آنرزی، اسهال و عفونت در ادرار نوزادان می‌شود و در افزایش ضریب هوشی کودکان نیز مؤثر است.»

دیگر زیاد است، می‌توانند با مصرف داروی تاموکسی芬، خطر ابتلا به این بیماری را تقریباً به نصف کاهش دهند. به گزارش شبکه خبری سی‌ان‌ان، پزشکان بیمارستان پیتسburگ پنسیلوانیای آمریکا می‌گویند که استفاده از قرص تاموکسی芬 می‌تواند مانع از بروز سرطان سینه در زنانی شود که هیچ نشانه‌ای از این نوع بیماری در آنها دیده نمی‌شود، اما در معرض خطر شدید ابتلا به آن قرار دارند. دکتر برترنارد فیشر- مدیر این تحقیق- می‌گوید: «این نخستین بار در تاریخ است که ما به شواهدی دست یافته‌یم که نشان می‌دهد سرطان سینه را نه تنها می‌توان درمان کرد بلکه می‌توان مانع از ابتلا به آن نیز شد.» دکتر فورد، یکی از مقامات انسیتو ملی مبارزه با سرطان آمریکا، می‌گوید که نتایج بررسی انجام شده پیشرفته تاریخی در درمان سرطان سینه به شمار می‌رود. با این همه، وی معتقد است که همه زنان لزوماً نباید این دارو را مصرف کنند. دکتر فورد می‌گوید: «حتی درباره زنانی که در معرض ابتلا به سرطان سینه قرار دارند، مصرف این دارو ممکن است روش درمانی مطلوب و مناسبی نباشد، زیرا مصرف آن بخطر نیست و احتمال ابتلا به سرطان رحم و لخته شدن خون در ریه‌ها و شاهرگها را افزایش می‌دهد.» اما دکتر ژوزف کنستانتینو، مدیر مشترک این بررسی‌ها در بیمارستان پیتسburگ می‌گوید که این خطر، بیشتر در زنان بالای ۵۰ سال مشاهده شده است. وی می‌افزاید: «فایده‌های مصرف این دارو بیشتر از جنبه‌های منفی آن است و زنان بالای ۵۰ سال می‌توانند با